

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. V.** správcu konkurznej podstaty úpadcu S. zastúpeného advokátom JUDr. D. proti žalovanému U., **o zaplatenie 1 006 168,-- Sk s príslušenstvom**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 43 Cb 37/01, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2007, č. k. 2 Obo 62/2006–212, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie v časti smerujúcej proti výroku odvolacieho súdu o trovách konania **z a m i e t a .**

Rozhodnutie odvolacieho súdu v časti, ktorou bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, **z r u š u j e .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom z 5. januára 2006 č. k. 43 Cb 37/01–177 čiastočne vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 660 363,-- Sk so 17,6% úrokmi z omeškania a vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol s odkazom na § 142 ods. 2 O. s. p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Zároveň rozhodol o vrátení preplatku 1 497,-- Sk preplatku na zálohe žalovanému.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o odvolaní žalovaného v časti, týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky a odvolaní žalobcu proti zamietajúcej časti rozsudku, rozsudkom z 24. januára 2007 č. k. 2 Obo 62/2006–212 rozsudok súdu prvého stupňa

v napadnutej časti potvrdil. Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť 20 148,-- Sk súdneho poplatku za odvolanie.

K rozhodnutiu o trovách konania odvolací súd uviedol, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z aplikácie ustanovenia § 142 ods. 2 O. s. p. Žalobca v konaní uplatňoval 1 006 168,-- Sk spolu s úrokom z omeškania 0,05% denne od 28. februára 2000. V konaní bol úspešný v časti o zapltenie istiny len do výšky 660 363,-- Sk, a v časti úrokov z omeškania len do výšky 17,6% a v časti určenia doby omeškania len od 1. júna 2000. Podľa § 142 ods. 2 O. s. p. súd pri čiastočnom úspechu môže zväžiť vhodnosť, spravodlivosť a účelnosť dvoch postupov pri rozhodovaní o náhrade trov konania a to prvý, že náhradu trov pomerne k úspechu a neúspechu účastníkov v konaní náhradu rozdelí alebo druhý, že vysloví, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Súd prvého stupňa vzhľadom na úspech a neúspech účastníkov v konaní rozhodol v zmysle zákona podľa § 142 ods. 2 O. s. p. tak, že nepriznal právo na náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil podľa § 219 O. s. p. aj výrok o trovách konania.

Keďže žalobca ani žalovaný v odvolacom konaní neboli úspešní, podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. im dovolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 5. marca 2007.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a rozhodnutiu odvolacieho súdu v časti, ktorými rozhodli, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania a v časti, ktorou odvolací súd uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok, podal na podnet žalobcu generálny prokurátor mimoriadne dovolanie.

V mimoriadnom dovolaní uviedol, že v danom prípade žalobca uplatnil na súde nárok na zapltenie náhrady škody spôsobenej poistnou udalosťou na základe platne uzatvorenej poistnej zmluvy, keďže žalovaný mu plnenie odopieral. V súdnom konaní neboli pochybnosti o existencii právneho vzťahu medzi účastníkmi konania, založeného poistnou zmluvou ani o vzniku poistnej udalosti. Žalobca v konaní preukázal nárok na plnenie a tým bol daný základ nároku. Spornou bola výška plnenia, ktorej posúdenie si vyžadovalo špeciálne odborné

znalosti a práve z tohto dôvodu súd do konania pribral znalca, ktorý v znaleckom posudku výšku spôsobenej škody poistnou udalosťou stanovil. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že pri rozhodovaní vo veci súd vychádzal zo záverov znaleckého posudku, ktoré si osvojil a žalobcovi priznal úspech len v časti návrhu a vo zvyšku návrh zamietol. Účastníkom v zmysle § 142 ods. 2 O. s. p. náhradu trov konania nepriznal. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a účastníkom právo na náhradu trov nepriznal.

Ustanovenie § 142 ods. 3 vyjadruje výnimku zo všeobecnej zásady zodpovednosti za výsledok konania pri rozhodovaní o trovách konania. Účastníkovi umožňuje priznať aj pri čiastočnom neúspechu v konaní plnú náhradu trov konania v troch prípadoch. Súd tak môže rozhodnúť pri nepatrnom neúspechu a vtedy, ak rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku alebo výška plnenia od úvahy súdu. Určenie výšky žalobcom uplatneného plnenia náhrady škody na nehnuteľnosti, spôsobenej poistnou udalosťou, je nepochybne závislé od znaleckého posudku. Z hľadiska rozhodovania o náhrade trov konania boli teda naplnené všetky zákonné predpoklady pre použitie ustanovenia § 142 ods. 3 O. s. p. (navrhovateľ mal vo veci čiastočný úspech a rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku). Vo veci konajúce súdy mali za tohto stavu v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania aplikovať ustanovenie § 142 ods. 3 O. s. p. a žalobcovi, hoci mal v konaní len čiastočný úspech, priznať plnú náhradu trov konania. Použiť na takýto prípad ustanovenie § 142 ods. 2 veta druhá O. s. p. znamená zapretie zmienenej výnimky zo všeobecnej zásady o určení náhrady trov konania podľa miery úspechu vo veci. Z uvedených dôvodov dovolateľ navrhol rozhodnutia v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení žiadal mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť, napadnuté časti rozsudkov zmeniť tak, že žalobcovi bude priznaná náhrada trov konania.

Žalovaný vo vyjadrení navrhol dovolanie zamietnuť poukázal na znenie § 142 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého aj keď mal účastník v konaní iba čiastočný úspech, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania. Uvedená formulácia vyjadruje možnosť súdu rozhodnúť o plnej náhrade trov konania aj v prípade čiastočného úspechu vo veci. Ide o dispozičné oprávnenie súdu, ktoré súd môže a nemusí využiť podľa vlastného uváženia a okolností prípadu a toto rozhodnutie ani nemusí nijako odôvodňovať. Ak by uvedené ustanovenie malo

vyjadrovať, že účastník má v takom prípade jednoznačný nárok na náhradu trov, bolo by to gramaticky inak vyjadrené napríklad, tak že „účastníkovi patrí náhrada trov“, alebo „súd účastníkovi prizná náhradu trov“ a pod.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p., keďže výrok o trovách konania má povahu uznesenia) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je len čiastočne opodstatnené.

Základným kritériom pri rozhodovaní o trovách konania je úspech v konaní. Je vyjadrené v § 142 ods. 1 O. s. p. upravujúcom jednoznačnú procesnú situáciu, keď jeden z účastníkov mal plný úspech v konaní. Úspech v konaní je rozhodujúcim kritériom aj pri čiastočnom úspechu účastníkov konania, kde podľa § 142 ods. 2 O. s. p. má byť náhrada trov pomerne rozdelená podľa pomeru úspechu k neúspechu. Tam kde sa miera úspechu blíži k miere neúspechu, súd vysloví, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Kedy nastáva situácia, keď je namieste rozhodnutie, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, je na úvahe súdu, ktorý pri rozhodnutí zohľadní všetky okolnosti prípadu. Výnimky z uvedených zásad upravuje § 142 ods. 3, ktorý stanovuje dôvody, pre ktoré sa môže súd pri rozhodovaní o trovách konania odchýliť od všeobecnej zásady zodpovednosti za výsledok konania.

Žalobca v konaní uplatňoval 1 006 168,-- Sk a súd prvého stupňa mu priznal 660 353,-- Sk. Žalobca mal v konaní úspech zodpovedajúci 65% z predmetu konania, čomu zodpovedá neúspech v 35%. Vychádzajúc z § 142 ods. 2 O. s. p., pomernému rozdeleniu náhrady trov zodpovedá právo žalobcu na náhradu 30% trov konania, ktoré mu vznikli (65% - 35%). Keďže rozhodnutie o výške plnenia záviselo na znaleckom posudku, bola namieste úvaha, či a do akej miery sa má uplatniť výnimka, stanovená v § 142 ods. 3 O. s. p. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil jednoduchým poukazom na § 142 ods. 2 O. s. p. bez toho, aby bližšie rozviedol, prečo žalobcovi nepriznal ani čiastočnú náhradu trov, prípadne prečo neaplikoval § 14 ods. 3 O. s. p.

Opačná situácia bola výsledkom odvolacieho konania. Predmetom odvolacieho konania, odhliadnuc od trov konania, bola predovšetkým čiastka 345 805,-- Sk, v ktorej bola žaloba zamietnutá. V tejto časti mal žalovaný v dovolacom konaní plný úspech, keďže odvolací súd nevyhovel odvolaniu žalobcu a rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný len v časti o príslušenstve pohľadávky, keďže odvolací súd nevyhovel žalovanému a potvrdil rozsudok aj v časti o jeho povinnosti zaplatiť úroky. Vychádzajúc z uvedeného žalovaný mal právo na náhradu trov odvolacieho konania či už plnú podľa § 142 ods. 1 alebo čiastočnú podľa § 142 ods. 2 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

Uvedenému výsledku by zodpovedali dva samostatné výroky o trovách konania. Výrok o náhrade trov konania súdu prvého stupňa, zodpovedajúci úspechu konania žalobcu a výrok o náhrade trov žalovaného v odvolacom konaní. Postup odvolacieho súdu, ktorý potvrdil výrok súdu prvého stupňa, podľa ktorého nepriznal žalobcovi čiastočnú náhradu trov konania na súde prvého stupňa a zároveň v dovolacom konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, i keď celkom nezodpovedá § 142 a § 224 O. s. p., zodpovedá celkovej procesnej situácii a vyjadruje tak výsledok celého konania, teda konania na súde prvého stupňa v spojení s odvolacím konaním. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu, s uvedenou výhradou, považoval za vecne správne. Pokiaľ ide o znalecké dokazovanie a jeho vplyv rozhodovanie o trovách konania, podľa názoru dovolacieho súdu nemožno skutočnosť, že v konaní bolo vykonané znalecké dokazovanie, od ktorého výsledku závisela výška plnenia, bez zváženia okolností prípadu pri rozhodovaní o náhrade trov konania vždy pričítať len k dobru žalobcu. V konaní ani žalovaný nepopieral, že žalobca má právo na poistené plnenie a dobrovoľne mu vyplatil 746 861,-- Sk. Žalobca bol toho názoru, že mu patrí náhrada vo výške 1 740 161,-- Sk. Znalecký posudok nedal za pravdu ani jednému z účastníkov, pričom podľa neho síce žalobcovi patrí o 660 000,-- Sk viac, ako mu žalovaný zaplatil, avšak ani rozdiel oproti tomu, čo žiadal žalobca, nie je zanedbateľný (345 800,-- Sk).

Z uvedených dôvodov dovolací súd nepovažoval mimoriadne dovolanie v časti, smerujúcej proti rozhodnutiu o trovách konania, za opodstatnené. Mimoriadne dovolanie preto podľa § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol.

Za opodstatnené považoval dovolací súd mimoriadne dovolanie v časti, smerujúcej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť 20 148,-- Sk súdneho poplatku za odvolanie.

Zákonom č. 621/2005 Z. z. bolo s účinnosťou od 1. januára 2006 zmenené a doplnené znenie § 4 ods. 2 písm. m/ zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Podľa neho od súdneho poplatku je oslobodený správca podľa osobitného predpisu. Je zrejmé, že správcom podľa osobitného predpisu majú byť správcovia podstaty podľa konkurzných a vyrovnacích, resp. reštrukturalizačných predpisov. Poznámka 3f, uvedená pri § 4 ods. 2 písm. m/ však odkazuje len na zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Hoci uvedená poznámka neodkazuje aj na zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, podľa dovolacieho súdu treba oslobodenie od poplatku vzťahovať aj na správcov podstaty v konkurzných konaniach vedených podľa zákona č. 328/1991 Zb. Zmysel, princíp, cieľ a charakter konkurzných konaní, vedených podľa oboch zákonov, je rovnaký. Ak bolo záujmom zákonodarcu oslobodiť od platenia súdnych poplatkov v súdnych konaniach, v ktorých vystupujú ako účastníci konania správcovia podstaty, súdom ustanovení a pod jeho dozorom vykonávajúci osobitné úlohy v konkurznom konaní, nie je dôvod z poplatkového hľadiska rozlišovať správcov v konkurzoch vyhlásených podľa zák. č. 7/2005 Z. z. a správcov v konkurzoch vyhlásených podľa predchádzajúceho zákona č. 328/1991 Zb. Neuvedenie zákona č. 328/1991 Zb. v odkaze k § 4 ods. 2 písm. m/ je zjavne len legislatívno – technickou chybou, spôsobenou zrejme tým, že čase predmetnej novelizácie poplatkového zákona bol už zrušený zákon č. 328/1991 Zb. a nahradený zákonom č. 7/2005 Z. z., pričom zákon č. 521/2005 Z. z. nadobúdal účinnosť zároveň so stratou účinnosti starého konkurzného zákona.

Podľa prechodného ustanovenia zákona č. 621/2005 Zb. (18 ods. 2 a contr.) platí zmenená úprava pre úkony, urobené po účinnosti zákona. Poplatkový úkon – odvolanie urobil žalobca 20. februára 2006, teda už za účinnosti novely poplatkového zákona. Oslobodenie od poplatku sa preto už na neho vzťahovalo a nebol povinný poplatok za odvolanie platiť. Rozhodnutie odvolacieho súdu ukladajúce žalobcovi povinnosť zaplatiť poplatok je nesprávne, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1, 2 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil. Dovolací súd nevrátil vec na ďalšie

konanie odvolaciemu súdu, keďže nesprávny zrušovaný výrok nie je potrebné nahradiť iným výrokom.

Dovolanie v časti konania, týkajúcej sa oboch účastníkov konania (v časti o poplatku za odvolanie sa konanie druhej žalovanej strany nedotýka), nebolo úspešné. Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, patrí mu preto náhrada trov dovolacieho konania podľa § 148a ods. 2 O. s. p. Keďže v dovolacom konaní mu trovy nevznikli, dovolací súd mu náhradu trov nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu